

ΕΝΟΤΗΤΑ 1 : Η Ελένη και η καταστροφή της Τροίας

Α. Κείμενο

Εἰ ἐν Ἰλίῳ Ἑλένη ἦν, ἀπέδοντο ἄν αὐτὴν τοῖς Ἑλλησιν οἱ Τρῶες, ἐκόντος γε ἢ ἄκοντος Ἀλεξάνδρου.

Οὐ γὰρ δὴ οὕτω γε φρενοβλαβὴς ἦν ὁ Πρίαμος οὐδὲ οἱ ἄλλοι Τρῶες, ὥστε τοῖς σφετέροις σώμασι καὶ τοῖς τέκνοις καὶ τῇ πόλει κινδυνεύειν ἐβούλοντο, ὅπως Ἀλέξανδρος Ἑλένη συνοικῇ.

Εἰ δέ τοι καὶ ἐν τοῖς πρώτοις χρόνοις ταῦτα ἐγίγνωσκον, ἐπεὶ πολλοὶ μὲν τῶν ἄλλων Τρώων, μάλιστα δὲ οἱ αὐτοῦ υἱεῖς, ὅποτε συμμίσγοιεν τοῖς Ἑλλησιν, ἀπώλλυντο, Πρίαμος, εἰ καὶ αὐτὸς Ἑλένη συνώκει, ἀπέδωκεν ἄν αὐτὴν Μενελάῳ, ἵνα αὐτὸς καὶ οἱ ὑπήκοοι αὐτοῦ ἀπαλλαγεῖεν τῶν παρόντων κακῶν.

Ἄλλ' οὐ γὰρ εἶχον Ἑλένην ἀποδοῦναι οὐδὲ λέγουσιν αὐτοῖς τὴν ἀλήθειαν
ἐπίστευον οἱ Ἕλληνες, ὥς μὲν ἐγὼ γνώμην ἀποφαίνομαι, τοῦ δαιμονίου
παρασκευάζοντος ὅπως πανωλεθρία ἀπολόμενοι καταφανὲς τοῦτο τοῖς
ἀνθρώποις ποιήσωσι, ὥς τῶν μεγάλων ἀδικημάτων μεγάλαι εἰσὶ καὶ αἱ
τιμωρίαι παρὰ τῶν θεῶν.

Ἡρόδοτος, Ἱστορίη 2.120 (διασκευή)

ΚΕΙΜΕΝΟ : Εἰ ἐν Ἰλίῳ Ἑλένη ἦν, ἀπέδοντο ἄν αὐτὴν τοῖς Ἑλλησιν οἱ Τρῶες, ἐκόντος γε ἢ ἄκοντος Ἀλεξάνδρου. Οὐ γὰρ δὴ οὕτω γε φρενοβλαβῆς ἦν ὁ Πρίαμος οὐδὲ οἱ ἄλλοι Τρῶες, ὥστε τοῖς σφετέροις σώμασι καὶ τοῖς τέκνοις καὶ τῇ πόλει κινδυνεύειν ἐβούλοντο, ὅπως Ἀλέξανδρος Ἑλένη συνοικῇ. Εἰ δέ τοι καὶ ἐν τοῖς πρώτοις χρόνοις ταῦτα ἐγίγνωσκον, ἐπεὶ πολλοὶ μὲν τῶν ἄλλων Τρώων, μάλιστα δὲ οἱ αὐτοῦ υἱεῖς, ὅποτε συμμίσγοιεν τοῖς Ἑλλησιν, ἀπώλλυντο, Πρίαμος, εἰ καὶ αὐτὸς Ἑλένη συνώκει, ἀπέδωκεν ἄν αὐτὴν Μενελάῳ, ἵνα αὐτὸς καὶ οἱ υἱήκοοι αὐτοῦ ἀπαλλαγεῖεν τῶν παρόντων κακῶν. Ἀλλ' οὐ γὰρ εἶχον Ἑλένην ἀποδοῦναι οὐδὲ λέγουσιν αὐτοῖς τὴν ἀλήθειαν ἐπίστευον οἱ Ἕλληνες, ὥς μὲν ἐγὼ γνώμην ἀποφαίνομαι, τοῦ δαιμονίου παρασκευάζοντος ὅπως πανωλεθρία ἀπολόμενοι καταφανῆς τοῦτο τοῖς ἀνθρώποις ποιήσωσι, ὥς τῶν μεγάλων ἀδικημάτων μεγάλαι εἰσὶ καὶ αἱ τιμωρίαι παρὰ τῶν θεῶν.

Ἡρόδοτος, Ἱστορίη 2.120 (διασκευή)

Μετάφραση: Αν η Ελένη βρισκόταν στην Τροία, θα την επέστρεφαν οι Τρῶες στους Ἕλληνες με ἢ χωρὶς τὴ θέληση βέβαια του Αλεξάνδρου. Γιατί βέβαια δεν ἦταν τόσο παράφρων ο Πρίαμος, οὔτε οἱ ἄλλοι Τρῶες, ὥστε να θέτουν σε κίνδυνο τὴ ζωὴ τὴ δική τους καὶ τῶν παιδιῶν τους καὶ τὴν πόλη τους, για να ζεῖ ο Αλέξανδρος μαζί με τὴν Ελένη. Κι αν βέβαια εἶχαν αὐτὴ τὴ γνώμη τα πρώτα χρόνια, ὅταν πολλοὶ ἀπὸ τους ἄλλους Τρῶες, καὶ κυρίως οἱ γιοι του, σκοτώνονταν κάθε φορά που συγκρούονταν με τους Ἕλληνες, ο Πρίαμος, ἀκόμη κι αν συγκατοικοῦσε ο ἴδιος με τὴν Ελένη, θα τὴν επέστρεφε στο Μενέλαο, για να ἀπαλλαγούν ο ἴδιος καὶ οἱ υἱήκοοί του ἀπὸ τα παρόντα δεινά. Ἀλλὰ, βέβαια, δεν εἶχαν τὴν Ελένη, ὥστε να τὴν επιστρέψουν, κι οὔτε τους πίστευαν οἱ Ἕλληνες, παρόλο που αὐτοὶ ἔλεγαν τὴν ἀλήθεια, ὅπως ἐγὼ πιστεύω, ἐπειδὴ ὁ θεὸς μηχανευόταν για να κάνουν με τὴν ολοκληρωτικὴ τους καταστροφή ολοφάνερο στους ἀνθρώπους αὐτό, ὅτι, δηλαδή, για τα μεγάλα ἀδικήματα εἶναι καὶ μεγάλες οἱ τιμωρίες ἀπὸ τους θεοὺς.

Συντακτικὴ ἀνάλυση

Εἰ ἐν Ἰλίῳ Ἑλένη ἦν: Δευτερεύουσα υποθετικὴ πρόταση
ἦν: Ρῆμα.

Ἑλένη: Υποκείμενο.

ἐν Ἰλίῳ: Εμπρόθετος προσδιορισμὸς τῆς στάσης σε τόπο.

ἀπέδοντο ἄν αὐτὴν τοῖς Ἑλλησιν οἱ Τρῶες, ἐκόντος γε ἢ ἄκοντος Ἀλεξάνδρου: Κύρια πρόταση, ὡς ἀπόδοση τοῦ υποθετικοῦ λόγου, που ἐκφράζει τὸ μὴ πραγματικό (Υπόθεση: εἰ + οριστικὴ ἱστορικοῦ χρόνου. Ἀπόδοση: δυνητικὴ οριστικὴ: ἀπέδοντο ἄν).

ἀπέδοντο ἄν: Ρήμα.
οἱ Τρῶες: Υποκείμενο.
αὐτήν: Ἀμεσο αντικείμενο ρήματος.
τοῖς Ἕλλησιν: Ἐμμεσο αντικείμενο ρήματος.
ὄντος: Εννοούμενη γενική απόλυτη τροπική μετοχή.
Ἀλεξάνδρου: Υποκείμενο της εννοούμενης μετοχής.
ἐκόντος - ἄκοντος: Επιρρηματικά κατηγορούμενα του τρόπου.

Οὐ γὰρ δὴ οὕτω γε φρενοβλαβῆς ἦν ὁ Πρίαμος: Κύρια πρόταση
ἦν: Ρήμα.
ὁ Πρίαμος: Υποκείμενο.
φρενοβλαβῆς: Κατηγορούμενο στο υποκείμενο.
οὕτω: Επιρρηματικός προσδιορισμός του ποσού.

οὐδὲ οἱ ἄλλοι Τρῶες: Κύρια πρόταση

ἦσαν: Εννοείται ως ρήμα της πρότασης.
οἱ Τρῶες: Υποκείμενο του ρήματος.
οἱ ἄλλοι: Επιθετικός προσδιορισμός στο Τρῶες.
φρενοβλαβεῖς: Εννοείται ως κατηγορούμενο του υποκειμένου.

ὥστε τοῖς σφετέροις σώμασι καὶ τοῖς τέκνοις καὶ τῇ πόλει κινδυνεύειν ἐβούλοντο: Δευτερεύουσα συμπερασματική πρόταση

ἐβούλοντο: Ρήμα. ὁ Πρίαμος - οἱ Τρῶες: Εννοούνται ως υποκείμενα του ρήματος.
κινδυνεύειν: Τελικό απαρέμφατο ως αντικείμενο του ρήματος. Ως υποκείμενα του απαρεμφάτου εννοούνται τα: ὁ Πρίαμος - οἱ Τρῶες (ταυτοπροσωπία).
τοῖς σώμασι καὶ τοῖς τέκνοις καὶ τῇ πόλει: Αντικείμενα του απαρεμφάτου.
τοῖς σφετέροις: Επιθετικός προσδιορισμός στο σώμασι.

ὥπως Ἀλέξανδρος Ἑλένη συνοικῇ: Δευτερεύουσα τελική πρόταση
συνοικῇ: Ρήμα.
Ἀλέξανδρος: Υποκείμενο.
Ἑλένη: Αντικείμενο.

Εἰ δέ τοι καὶ ἐν τοῖς πρώτοις χρόνοις ταῦτα ἐγίγνωσκον: Δευτερεύουσα παραχωρητική πρόταση

ἐγίγνωσκον: Ρήμα.
Ὡς υποκείμενα του ρήματος εννοούνται τα: ὁ Πρίαμος - οἱ Τρῶες.
ταῦτα: Αντικείμενο.
ἐν τοῖς χρόνοις: Εμπρόθετος προσδιορισμός του χρόνου.
τοῖς πρώτοις: Επιθετικός προσδιορισμός στο χρόνοις.

ἐπεὶ πολλοὶ μὲν τῶν ἄλλων Τρώων, μάλιστα δὲ οἱ αὐτοῦ υἱεῖς ἀπώλλυντο: Δευτερεύουσα χρονική πρόταση

ἀπώλλυντο: Ρήμα.
πολλοὶ - υἱεῖς: Υποκείμενα ρήματος.

τῶν Τρώων: Γενική διαιρετική από το πολλοί.
τῶν ἄλλων: Επιθετικός προσδιορισμός στο Τρώων.
μάλιστα: Επιρρηματικός προσδιορισμός του ποσού.
οἱ αὐτοῦ: Επιθετικός προσδιορισμός στο υἱεῖς.
αὐτοῦ: Γενική κτητική.

ὅποτε συμμίσγοιεν τοῖς Ἑλλησιν: Δευτερεύουσα χρονική πρόταση

συμμίσγοιεν: Ρήμα.
Ὡς υποκείμενο του ρήματος εννοείται το οἱ Τρῶες.
τοῖς Ἑλλησιν: Αντικείμενο ρήματος.

Πρίαμος ἀπέδωκεν ἂν αὐτὴν Μενελάῳ: Κύρια πρόταση

ἀπέδωκεν ἂν: Ρήμα.
Πρίαμος: Υποκείμενο. αὐτὴν:
Ἄμεσο αντικείμενο.
Μενελάῳ: Ἐμμεσο αντικείμενο.

εἰ καὶ αὐτὸς Ἑλένη συνῶκει: Δευτερεύουσα παραχωρητική πρόταση

συνῶκει: Ρήμα.
αὐτὸς: Υποκείμενο.
Ἑλένη: Αντικείμενο.

ἵνα αὐτὸς καὶ οἱ ὑπήκοοι αὐτοῦ ἀπαλλαγεῖεν τῶν παρόντων κακῶν:

Δευτερεύουσα τελική πρόταση
ἀπαλλαγεῖεν: Ρήμα.
αὐτὸς καὶ οἱ ὑπήκοοι: Υποκείμενα του ρήματος.
τῶν κακῶν: Αντικείμενο ρήματος. Τ
ὧν παρόντων: Επιθετική μετοχή ως επιθετικός προσδιορισμός στο κακῶν.
αὐτοῦ: Γενική αντικειμενική στο ὑπήκοοι.

Ἀλλ' οὐ γὰρ εἶχον Ἑλένην ἀποδοῦναι: Κύρια πρόταση

εἶχον: Ρήμα. Ὡς υποκείμενο του ρήματος εννοείται το οἱ Τρῶες. ἀποδοῦναι:

Τελικό απαρέμφατο ως αντικείμενο του ρήματος. Ὡς υποκείμενο του
απαρεμφάτου τίθεται το οἱ Τρῶες (ταυτοπροσωπία). Ἑλένην: Αντικείμενο του
απαρεμφάτου.

**οὐδὲ λέγουσιν αὐτοῖς τὴν ἀλήθειαν ἐπίστευον οἱ Ἕλληνες τοῦ
δαιμονίου παρασκευάζοντος:** Κύρια πρόταση

ἐπίστευον: Ρήμα.
οἱ Ἕλληνες: Υποκείμενο ρήματος.
αὐτοῖς: Αντικείμενο ρήματος.
λέγουσιν: Εναντιωματική μετοχή συνημμένη στο αντικείμενο του ρήματος.
Υποκείμενο, δηλαδή, της μετοχής εἶναι το αὐτοῖς.

παρασκευάζοντας: Γενική απόλυτη αιτιολογική μετοχή. τοῦ δαιμονίου:
Υποκείμενο της μετοχής.

ὥς μὲν ἐγὼ γνῶμην ἀποφαίνομαι: Παρενθετική αναφορική παραβολική πρόταση

ἀποφαίνομαι: Ρήμα. ἐγὼ: Υποκείμενο. γνῶμην: Αντικείμενο ρήματος.

ὅπως πανωλεθρία ἀπολόμενοι καταφανὲς τοῦτο τοῖς ἀνθρώποις ποιήσωσι: Δευτερεύουσα τελική πρόταση

ποιήσωσι: Ρήμα. Ὡς υποκείμενο του ρήματος εννοείται το οἱ Τρῶες.

τοῦτο: Αντικείμενο ρήματος.

καταφανὲς: Κατηγορούμενο στο τοῦτο.

τοῖς ἀνθρώποις: Δοτική αντικειμενική στο καταφανὲς.

ἀπολόμενοι: Τροπική μετοχή συνημμένη στο υποκείμενο του ρήματος.

πανωλεθρία: Δοτική του τρόπου.

ὥς τῶν μεγάλων ἀδικημάτων μεγάλοι εἰσὶ καὶ αἱ τιμωρίαι παρὰ τῶν θεῶν: Δευτερεύουσα ειδική πρόταση ὡς επεξήγηση στο τοῦτο

εἰσὶ: Ρήμα.

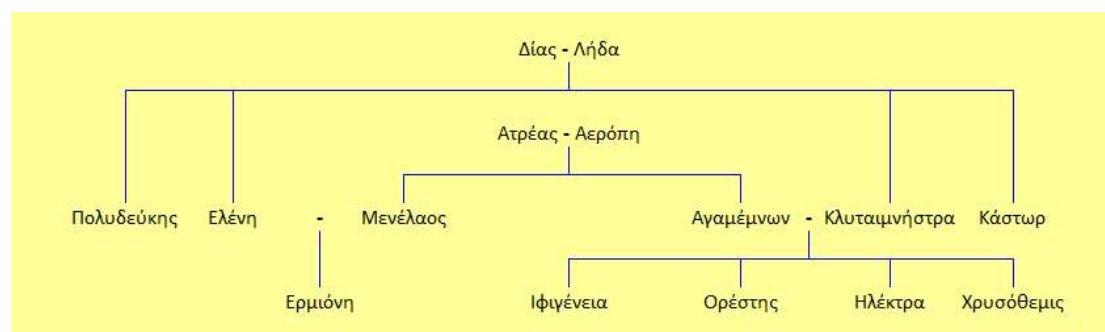
αἱ τιμωρίαι: Υποκείμενο.

μεγάλοι: Κατηγορούμενο στο αἱ τιμωρίαι.

παρὰ τῶν θεῶν: Εμπρόθετος προσδιορισμός της προέλευσης.

τῶν ἀδικημάτων: Γενική αντικειμενική στο αἱ τιμωρίαι.

τῶν μεγάλων: Επιθετικός προσδιορισμός στο ἀδικημάτων.

ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ 1^{ης} ενότητας

Εἰ ἐν Ἰλίῳ Ἑλένη ἦν, ἀπέδοντο ἂν αὐτὴν τοῖς Ἑλλησιν οἱ Τρῶες, ἐκόντος γε ἢ ἄκοντος Ἀλεξάνδρου. Οὐ γὰρ δὴ οὕτω γε φρενοβλαβῆς ἦν ὁ Πρίαμος οὐδὲ οἱ ἄλλοι Τρῶες, ὥστε τοῖς σφετέροις σώμασι καὶ τοῖς τέκνοις καὶ τῇ πόλει κινδυνεύειν ἐβούλοντο, ὅπως Ἀλέξανδρος Ἑλένη συνοικῇ. Εἰ δέ τοι καὶ ἐν τοῖς πρώτοις χρόνοις ταῦτα ἐγίγνωσκον, ἐπεὶ πολλοὶ μὲν τῶν ἄλλων Τρώων, μάλιστα δὲ οἱ αὐτοῦ υἱεῖς, ὁπότε συμμίσγοιεν τοῖς Ἑλλησιν, ἀπώλλυντο, Πρίαμος, εἰ καὶ αὐτὸς Ἑλένη συνώκει, ἀπέδωκεν ἂν αὐτὴν Μενελάῳ, ἵνα αὐτὸς καὶ οἱ ὑπήκοοι αὐτοῦ ἀπαλλαγεῖεν τῶν παρόντων κακῶν. Ἄλλ' οὐ γὰρ εἶχον Ἑλένην ἀποδοῦναι οὐδὲ λέγουσιν αὐτοῖς τὴν ἀλήθειαν ἐπίστευον οἱ Ἑλληνες, ὥς μὲν ἐγὼ γνώμην ἀποφαίνομαι, τοῦ δαιμονίου παρασκευάζοντος ὅπως πανωλεθρία ἀπολόμενοι καταφανὲς τοῦτο τοῖς ἀνθρώποις ποιήσωσι, ὥς τῶν μεγάλων ἀδικημάτων μεγάλαι εἰσὶ καὶ αἱ τιμωρίαι παρὰ τῶν θεῶν.

Ἡρόδοτος, Ἱστορίη 2.120 (διασκευή)

Ερωτήσεις

1) Πώς τεκμηριώνει ο Ηρόδοτος την άποψη ότι η Ελένη δε βρισκόταν στην Τροία;

(Μονάδες 2)

2) Πού αποδίδει ο Ηρόδοτος την αδυναμία των Τρώων να πείσουν τους Έλληνες ότι η Ελένη δε βρισκόταν στα χέρια τους;

(Μονάδες 2)

3) Να σχηματίσετε ουσιαστικά ή επίθετα της α.ε. χρησιμοποιώντας τα παρακάτω συνθετικά μέρη:

σύν + ἔχω ” (ουσ.) _____

ὑπέρ + μέγεθος ” (επίθ.) _____

λόχος + ἄγω ” (ουσ.) _____

ναῦς + ἄρχω ” (ουσ.) _____

ἐπί + οὐρανός ” (επίθ.) _____

βαρύς + θυμός ” (επίθ.) _____

ἴσος + βάρος ” (επίθ.) _____

ἄξιος + θαυμάζω ” (επίθ.) _____

διά + γράφω ” (ουσ.) _____

(Μονάδες 4,5)

4) Να βρείτε με ποιες λέξεις του κειμένου συγγενεύουν ετυμολογικά οι λέξεις της νέας Ελληνικής Γλώσσας.

Νέα Ελληνικά	Λέξη Κειμένου
ανταποδοτικός	→
απώλεια	→
γνωστός	→
ακατοίκητος	→
χειρόφρενο	→
πραγματογνωμοσύνη	→

(Μονάδες 3,5)

5) Βάλε ο ή ω στο συγκριτικό βαθμό των επιθέτων παίρνοντας υπόψη αν προηγείται μακρά ή βραχεία συλλαβή:

δικαι_τερος	ξηρ_τερος
σοφ_τερος	πονηρ_τερος
ἄξι_τερος	τιμι_τερος
σεμν_τερος	χρησιμ_τερος

(Μονάδες 4)

6) Να σχηματίσετε τον συγκριτικό και τον υπερθετικό βαθμό των παρακάτω επιθέτων.

ΘΕΤΙΚΟΣ	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ	ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ
ὁ εὐπειθής		

ὁ ώραῖος		
ἡ νέα		
τό ταχύ		
ὁ ὑψηλός		
τό ἔνδοξον		
ὁ εὐδαίμων		
ἡ φοβερὰ		

(Μονάδες 4)

Ὡστε προσήκει τούτους εὐδαιμονεστάτους ἡγεῖσθαι, οἵτινες ὑπὲρ μεγίστων καὶ καλλίστων κινδυνεύσαντες οὕτω τὸν βίον ἐτελεύτησαν, οὐκ ἐπιτρέψαντες περὶ αὐτῶν τῇ τύχῃ οὐδ' ἀναμείναντες τὸν αὐτόματον θάνατον, ἀλλ' ἐκλεξάμενοι τὸν κάλλιστον. Καὶ γὰρ τοὶ ἀγήρατοι μὲν αὐτῶν αἱ μνήμαι, ζηλωταὶ δὲ ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων αἱ τιμαί· οἱ πενθοῦνται μὲν διὰ τὴν φύσιν ὡς θνητοί, ὑμνοῦνται δὲ ὡς ἀθάνατοι διὰ τὴν ἀρετὴν. Καὶ γὰρ τοὶ θάπτονται δημοσίᾳ, καὶ ἀγῶνες τίθενται ἐπ' αὐτοῖς ῥώμης καὶ σοφίας καὶ πλούτου, ὡς ἀξιους ὄντας τοὺς ἐν τῷ πολέμῳ τετελευτηκότας ταῖς αὐταῖς τιμαῖς καὶ τοὺς ἀθανάτους τιμᾶσθαι. Ἐγὼ μὲν οὖν αὐτοὺς καὶ μακαρίζω τοῦ θανάτου καὶ ζηλῶ, καὶ μόνοις τούτοις ἀνθρώπων οἶμαι κρεῖττον εἶναι γενέσθαι, οἵτινες, ἐπειδὴ θνητῶν σωμάτων ἔτυχον, ἀθάνατον μνήμην διὰ τὴν ἀρετὴν αὐτῶν κατέλιπον.

Λυσίας, Ἐπιτάφιος τοῖς Κορινθίων βοηθοῖς 79-81

Μετάφραση: Επομένως ταιριάζει να θεωρούμε πολύ ευτυχισμένους αυτούς οι οποίοι, αφού διακινδύνευσαν για τα πιο μεγάλα και τα πιο ωραία, πέθαναν μ' αυτό τον τρόπο, χωρίς να εμπιστευτούν τους εαυτούς τους στην τύχη ούτε να περιμένουν τον φυσικό θάνατο, αλλά διαλέγοντας τον ωραιότερο θάνατο. Και γι' αυτό βέβαια οι αναμνήσεις γι' αυτούς θα είναι αγέραστες και οι τιμές αξιοζήλευτες απ' όλους τους ανθρώπους· αυτοί πενθοῦνται βέβαια λόγω της φύσης τους ως θνητοί, υμνοῦνται ὅμως λόγω της γενναιότητάς τους ως ἀθάνατοι. Και γι' αυτό βέβαια θάβονται με δημόσια φροντίδα και καθιερώνονται προς τιμὴν τους ἀγῶνες δυνάμης, σοφίας και πλούτου, με την ιδέα ὅτι εἶναι ἀξιοὶ αυτοὶ που ἔχουν σκοτωθεῖ στον πόλεμο να τιμούνται με τις ἴδιες τιμές με τους ἀθανάτους. Εγὼ λοιπὸν αυτούς και καλοτυχίζω για το θάνατό τους και τους ζηλεύω, και νομίζω ὅτι μόνο αυτοὶ ἀπὸ τους ἀνθρώπους ἀξίζαν περισσότερο να ζήσουν, οι οποίοι, αφού εἶχαν σώματα θνητά, ἀφησαν πίσω λόγω της γενναιότητάς τους ἀθάνατη μνήμη.

Συντακτικὴ ἀνάλυση

Ὡστε προσήκει τούτους εὐδαιμονεστάτους ἡγεῖσθαι: Κύρια πρόταση προσήκει: Ρῆμα (ἀπρόσωπο).
ἡγεῖσθαι: Τελικὸ ἀπαρέμφατο ὡς υποκείμενο του ἀπρόσωπου ρήματος.
Ὡς υποκείμενο του ἀπαρεμφάτου ἐννοεῖται το ἡμᾶς (ετεροπροσωπία).
τούτους: Ἀντικείμενο του ἀπαρεμφάτου.
εὐδαιμονεστάτους: Κατηγορούμενο στο τούτους.

οἵτινες ὑπὲρ μεγίστων καὶ καλλίστων κινδυνεύσαντες οὕτω τὸν βίον ἐτελεύτησαν, οὐκ ἐπιτρέψαντες περὶ αὐτῶν τῇ τύχῃ οὐδ' ἀναμείναντες τὸν αὐτόματον θάνατον, ἀλλ' ἐκλεξάμενοι τὸν κάλλιστον: Δευτερεύουσα αναφορική προσδιοριστική στο τούτους (εναλλακτικά: αναφορική αιτιολογική πρόταση)

ἐτελεύτησαν: Ρήμα.

οἵτινες: Υποκείμενο.

τὸν βίον: Αντικείμενο του ρήματος.

κινδυνεύσαντες: Χρονική μετοχή συνημμένη στο υποκείμενο του ρήματος.

ὑπὲρ μεγίστων καὶ καλλίστων: Εμπρόθετοι προσδιορισμοί της υπεράσπισης.

οὕτω: Επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου. ἐπιτρέψαντες - ἀναμείναντες - ἐκλεξάμενοι: Τροπικές μετοχές συνημμένες στο υποκείμενο του ρήματος. τῇ τύχῃ: Αντικείμενο της μετοχής ἐπιτρέψαντες. περὶ αὐτῶν: Εμπρόθετος προσδιορισμός της αναφοράς. θάνατον: Αντικείμενο στη μετοχή ἀναμείναντες. τὸν αὐτόματον: Επιθετικός προσδιορισμός στο θάνατον. τὸν κάλλιστον: Αντικείμενο στη μετοχή ἐκλεξάμενοι.

Καὶ γάρ τοι ἀγήρατοι μὲν αὐτῶν αἱ μνήμαι, ζηλῶται δὲ ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων αἱ τιμαί: Κύρια πρόταση

Ὡς ρήμα εννοείται το εἰσὶ ἢ το ἔσονται.

αἱ μνήμαι / αἱ τιμαί: Υποκείμενα του ρήματος.

ἀγήρατοι: Κατηγορούμενο στο αἱ μνήμαι.

ζηλῶται: Κατηγορούμενο στο αἱ τιμαί.

αὐτῶν: Γενική αντικειμενική στο αἱ μνήμαι.

ὑπὸ ἀνθρώπων: Εμπρόθετος προσδιορισμός του ποιητικού αἰτίου.

πάντων: Κατηγορηματικός προσδιορισμός στο ἀνθρώπων.

οἱ πενθοῦνται μὲν διὰ τὴν φύσιν ὡς θνητοί: Κύρια πρόταση

πενθοῦνται: Ρήμα.

οἱ: Υποκείμενο.

θνητοί: Κατηγορούμενο.

διὰ τὴν φύσιν: Εμπρόθετος προσδιορισμός της αιτίας.

ὑμνοῦνται δὲ ὡς ἀθάνατοι διὰ τὴν ἀρετὴν: Κύρια πρόταση

ὑμνοῦνται: Ρήμα.

Ὡς υποκείμενο εννοείται το οἱ.

ἀθάνατοι: Κατηγορούμενο στο υποκείμενο του ρήματος.

διὰ τὴν ἀρετὴν: Εμπρόθετος προσδιορισμός της αιτίας.

Καὶ γάρ τοι θάπτονται δημοσίᾳ: Κύρια πρόταση

θάπτονται: Ρήμα.

Ὡς υποκείμενο εννοείται το οὔτοι.

δημοσίᾳ: Δοτική του τρόπου.

καὶ ἀγῶνες τίθενται ἐπ' αὐτοῖς ῥώμης καὶ σοφίας καὶ πλούτου, ὡς ἀξίους ὄντας τοὺς ἐν τῷ πολέμῳ τετελευτηκότας ταῖς αὐταῖς τιμαῖς καὶ τοὺς ἀθανάτους τιμᾶσθαι: Κύρια πρόταση

τίθενται: Ρήμα.

ἀγῶνες: Υποκείμενο.
ἐπ' αὐτοῖς: Εμπρόθετος προσδιορισμός της τιμῆς.
ῥώμης καὶ σοφίας καὶ πλούτου: Γενικές αντικειμενικές ἀπὸ το ἀγῶνες.
ὡς ὄντας: Αἰτιολογική μετοχή, υποκειμενικής αἰτιολογίας.
τοὺς τετελευτηκότας: Επιθετική μετοχή ὡς υποκείμενο της μετοχῆς ὄντας.
τοὺς ἀθανάτους: Υποκείμενο στη μετοχή ὄντας.
ἀξίους: Κατηγορούμενο στα υποκείμενα της μετοχῆς ὄντας.
τιμᾶσθαι: Απαρέμφατο της αναφοράς μέσω του επιθέτου ἀξίους. Ὡς υποκείμενα του απαρεμφάτου τίθενται τα τοὺς τετελευτηκότας - τοὺς ἀθανάτους.
τιμαῖς: Δοτική του μέσου.
ταῖς αὐταῖς: Επιθετικός προσδιορισμός στο τιμαῖς.
τοὺς ἐν τῷ πολέμῳ: Επιθετικός προσδιορισμός στο τετελευτηκότας.
ἐν τῷ πολέμῳ: Εμπρόθετος προσδιορισμός του χρόνου (χρονική διάρκεια).

Ἐγὼ μὲν οὖν αὐτοὺς καὶ μακαρίζω τοῦ θανάτου: Κύρια πρόταση
μακαρίζω: Ρῆμα. Ἐγὼ: Υποκείμενο. αὐτοὺς: Αντικείμενο. τοῦ θανάτου: Γενική της αιτίας.

καὶ ζηλῶ: Κύρια πρόταση
ζηλῶ: Ρῆμα. Ὡς υποκείμενο του ρήματος εννοείται το Ἐγὼ καὶ ὡς αντικείμενο το αὐτοὺς.

καὶ μόνοις τούτοις ἀνθρώπων οἶμαι κρεῖττον εἶναι γενέσθαι: Κύρια πρόταση
οἶμαι: Ρῆμα. Ὡς υποκείμενο εννοείται το ἐγώ.
κρεῖττον εἶναι: Εἰδικό απαρέμφατο ὡς αντικείμενο ρήματος (πρόκειται για ἀπρόσωπη ἐκφραση).
γενέσθαι: Τελικό απαρέμφατο ὡς υποκείμενο της ἀπρόσωπης ἐκφρασης.
τούτοις: Δοτική προσωπική στην ἀπρόσωπη ἐκφραση.
μόνοις: Κατηγορηματικός προσδιορισμός στο τούτοις.
ἀνθρώπων: Γενική διαιρετική.

οἵτινες ἀθάνατον μνήμην διὰ τὴν ἀρετὴν αὐτῶν κατέλιπον:
Δευτερεύουσα αναφορική προσδιοριστική στο μόνοις τούτοις
κατέλιπον: Ρῆμα.
οἵτινες: Υποκείμενο ρήματος.
μνήμην: Αντικείμενο ρήματος.
ἀθάνατον: Επιθετικός προσδιορισμός στο μνήμην.
διὰ τὴν ἀρετὴν: Εμπρόθετος προσδιορισμός της αιτίας.
αὐτῶν: Γενική κτητική.

ἐπειδὴ θνητῶν σωμάτων ἔτυχον: Δευτερεύουσα αἰτιολογική πρόταση
ἔτυχον: Ρῆμα.
Ὡς υποκείμενο εννοείται το οἱ.
σωμάτων: Αντικείμενο ρήματος.
θνητῶν: Επιθετικός προσδιορισμός στο σωμάτων.

ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ : Ὡστε προσήκει τούτους εὐδαιμονεστάτους ἡγεῖσθαι, οἵτινες ὑπὲρ μεγίστων καὶ καλλίστων κινδυνεύσαντες οὕτω τὸν βίον ἐτελεύτησαν, οὐκ ἐπιτρέψαντες περὶ αὐτῶν τῇ τύχῃ οὐδ' ἀναμείναντες τὸν αὐτόματον θάνατον, ἀλλ' ἐκλεξάμενοι τὸν κάλλιστον. Καὶ γάρ τοι ἀγήρατοι μὲν αὐτῶν αἱ μνήμαι, ζηλωταὶ δὲ ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων αἱ τιμαί· οἱ πενθοῦνται μὲν διὰ τὴν φύσιν ὡς θνητοί, ὑμνοῦνται δὲ ὡς ἀθάνατοι διὰ τὴν ἀρετὴν. Καὶ γάρ τοι θάπτονται δημοσίᾳ, καὶ ἀγῶνες τίθενται ἐπ' αὐτοῖς ῥώμης καὶ σοφίας καὶ πλούτου, ὡς ἀξίους ὄντας τοὺς ἐν τῷ πολέμῳ τετελευτηκότας ταῖς αὐταῖς τιμαῖς καὶ τοὺς ἀθανάτους τιμᾶσθαι. Ἐγὼ μὲν οὖν αὐτοὺς καὶ μακαρίζω τοῦ θανάτου καὶ ζηλῶ, καὶ μόνοις τούτοις ἀνθρώπων οἶμαι κρεῖττον εἶναι γενέσθαι, οἵτινες, ἐπειδὴ θνητῶν σωμάτων ἔτυχον, ἀθάνατον μνήμην διὰ τὴν ἀρετὴν αὐτῶν κατέλιπον.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. Να μεταφράσετε το κείμενο από το σημείο «Καὶ γάρ τοι θάπτονται δημοσίᾳ» ἕως το τέλος (**μονάδες 4**)

A2. Να χαρακτηρίσετε το είδος του ρητορικού λόγου που διαβάσατε. Ποιος τον εκφωνεί, προς τιμὴν ποιων και για ποιο λόγο τους θεωρεῖ τους πιο ευτυχισμένους ανθρώπους; (**μονάδες 4**)

B1. Με ποιες λέξεις του κειμένου ἔχουν ετυμολογική συγγένεια οι παρακάτω νεοελληνικές; (**μονάδες 4**)
τελειωτικός, εντιμότητα, επιτυχία, εγκατάλειψη, εμπόλεμος, βιολογικός, σύμπαν, καλλιστεία

B2α. ἔτυχον: να γίνει εγκλιτική αντικατάσταση του τύπου. Να γραφεί το απαρέμφατο και η μετοχή (**μονάδες 2**)

B2β. Να μεταφερθούν οι παρακάτω τύποι στον άλλο αριθμό (**μονάδες 2**)
τύχη, πολέμῳ, ἀγῶνες, σωμάτων

B3α. Να χαρακτηρίσετε συντακτικά τις παρακάτω λέξεις/ φράσεις

(μονάδες 2)

ὕπὲρ μεγίστων καὶ καλλίστων, διὰ τὴν φύσιν, ἐν τῷ πολέμῳ,
εὐδαιμονεστάτους

B3β. Να εντοπίσετε τα υποκείμενα των παρακάτω ρημάτων/
απαρεμφάτων/ μετοχών

(μονάδες 2)

προσῆκει, ἡγεῖσθαι, κινδυνεύσαντες, κατέλιπον

Πρόσθετες ασκήσεις

**1. Να μεταφέρετε τα παρακάτω ρήματα στους τύπους που ζητούνται
(στην ευκτική)**

ἄγω: γ' πληθ. μέλλοντας

πράττω: α' πληθ. μέλλοντας

καταλείπω: γ' εν. μέλλοντας

θέλω: β' εν. ενεστώτας

λέγω: γ' πληθ. μέλλοντας

παρέχω: γ' εν. αόριστος

πέμπω: γ' πληθ. μέλλοντας

δικάζω: β' πληθ. αόριστος

ἔχω: α' εν. ενεστώτας

βλάπτω: α' πληθ. αόριστος

2. Να μεταφέρετε τα παρακάτω ρήματα στην εοκτική όλων των χρόνων. Στη συνέχεια, να τα μεταφέρετε στη μέση φωνή.

ρήμα	εοκτική ενεστώτα	εοκτική μέλλοντα	εοκτική αορίστου	εοκτική παρακειμένου
κινδυνεύει				
βουλεύει				
γράφομεν				
τοξεύομεν				

ΑΟΡΙΣΤΟΣ Β

1. Να συμπληρωθεί ο πίνακας στις άλλες εγκλίσεις του ενεργητικού αορίστου β' . Στη συνέχεια να κάνετε τον ίδιο πίνακα εγκλιτικής αντικατάστασης για τη μέση φωνή.

Οριστική	Υποτακτική	Εοκτική	Προστακτική
ἔλαθον			
εἶπες			
ἔλιπε			
ἐπέσετε			
ἤγαγον			